

Poezie, knihy a vzdělávání na Světě knihy 2007

Jak se píše na interaktivní tabuli?

V první části semináře Literatura v interakci v rámci mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy Praha 2007 „Interaktivní učebnice – nová šance ve vzdělávání“ byl zmíněn počet interaktivních tabulí v ČR - 2213 v roce 2006. Obtížné je ale mezinárodní srovnání. Jak podotknul Ing. Jiří Fraus z nakladatelství Fraus, počty tabulí se v Evropě zahrnují mezi ICT techniku. Dá se však říct, že nejvíce jich je ve Velké Británii, kde na tento projekt vyčlenilo ministerstvo školství 50 miliónů liber a 50 procent tříd ze všech britských základních a středních škol má tak interaktivní tabuli k dispozici. Jak bylo však na semináři zdůrazněno, samotná existence tabule ve třídě není ještě zárukou úspěchu. Mgr. Daniel Preisler, ředitel Základní školy T. G. Masaryka, uvedl svoji zkušenost, kdy byl přítomen výuce v hodině matematiky v Anglii a děti vůbec nebyly zvány k tabuli. Je proto zapotřebí učitele v používání této pomůcky zaškolit. Ing. Jiří Fraus v této souvislosti připomněl studii, kterou vypracovali odborníci z Institue of Education při Londýnské univerzitě na zakázku britského ministerstva školství, ve které došli k závěrům, že výměna klasických tabulí za interaktivní nepřinesla ve Velké Británii očekávané zlepšení studijních výsledků. Naopak připomněli i negativa jako rychlé tempo výuky a odsouzení žáků do pasivní role. Více ke studii naleznete na webu **veskole.cz** v rubrice Zkušenosti s tabulí v článku „Pochybnosti nad tabulemi?“. Ing. Jiří Fraus dále poznamenal, že učitelé by neměli zapomínat na zařízení

testování látky, kterou s žáky v hodině probrali – využít se k tomu dá i hlasovací zařízení. Je důležité zjistit, jaké otázky třeba studenti nepochopili. Na semináři nechyběly praktické ukázky využití interaktivní tabule. Mgr. Aneta Navrátilová ze ZŠ JUDr. Mareše ve Znojmě, kde je tato tabule hojně využívána, předvedla, jak se dá oživit hodina angličtiny (poslechová cvičení, video, hod virtuální kostkou, kdy je každému číslu přiřazeno větné spojení, přiřazení slov k obrázku apod.). Žáci se přitom aktivně zapojují přímo u tabule nebo mohou například vybírat správné odpovědi pomocí hlasovacího zařízení. Mgr. David Bílek, odborný konzultant, představil interaktivní učebnice na příkladu chemie. Jednou z vítaných možností, kvůli nedostatku chemikálií ve škole, je například spuštění videopokusů.

Poezie musí znít

Další dvě sekce semináře byly zaměřeny na literaturu a multimedia. K rozšíření povědomí o existujících knihách chce přispět projekt Book search (na základě spolupráce s více jak 10 000 nakladatelstvími jsou tak výňatky z děl, případně plné texty spolu s informací, kde si je zakoupit či zapůjčit, dostupné on-line). Současně za účasti světových knihoven (tzv. Library project) se tak jedná o zprostředkování elektronické verze lístkového katalogu na jednom místě na internetu. Pro změnu jiný projekt **lyrikline.org** se snaží soustředit poezii. Jak podotknul Thomas Wohlfahrt z Německa, je u tohoto literárního útvaru problém, že se stále méně prodává. U internetové podoby je tak jedinou překážkou překlad

Na veletrhu Svět knihy 2007 v sekci Literatura a Multimedia II., kterou moderoval Adrian Grima (na snímku vpravo), přednesla svoji báseň velšská básnička Zoë Skoulding (na snímku uprostřed).

do cizích jazyků. Například u běloruské básničky Wolhy lpatawy si můžete zvolit pouze němčinu. Báseň si však můžete přehrát také ve zvukové podobě, což ocení mimo jiné překladatelé kvůli možnosti slyšet báseň v původní verzi. Thomas Wohlfahrt ještě uvedl, že hojně spolupracují se Slovinskem a do budoucna by rád do projektu začlenil například i africkou poezii, ale zatím je nedostatek financí. Leevi Lehto z Finska představil nástroj pro vytváření poezie. Básníci se tak mohou tím, co jim generátor po vložení spojení přinese za výsledek, nechat inspirovat. Poezie ale může existovat i mimo stránky knih a mimo internet. Tomu byla věnována další sekce. Adrian Grima z Malty upozornil na to, že když se poezie setkává s jinými formami, mohou se některé aspekty zviditelnit lépe než při čtení. Jiří Dědeček tak uvedl jako příklad balet Sóló pro tři v Národním divadle v Praze, kde má divák možnost vnímat tanec, hudbu i přeložený text písní na titulovacím zařízení. K diskusi zůstává, zda literární poezie je těžký produkt, proto

potřebuje hudbu, nebo naopak hudba bere naši pozornost a ruší zvukomalebnost. V dalších vystoupeních (René Gadsden, Zoë Skoulding a Eduard Escoffet) byl zmíněn pojem zvuková poezie, kde se prolíná recitace se zvuky a hudbou v performanci. Eduard Escoffet z Katalánska vyslovil názor, že i když ho baví čistá poezie, tak pro dnešní básníky je to redukce vnímat báseň jako něco fixního na stránce. Jeho básně nejsou vytištěny, nevěří, že existují bez performance. Představil také mezinárodní festival zvukové poezie v Barceloně – Proposta, 9 hodin performance vyšlo na třech DVD. V posledním bloku zaměřeném na literaturu pro děti a výchovu ke čtenářství se mimo jiné vyslovil Miquel Descot z Katalánska pro četbu poezie ve škole i doma. Myslí si, že poezii je třeba naslouchat, měla by zvучet, znít. Ostatní webové stránky jsou pro změnu stvořeny k zobrazování v prohlížeči vašeho počítače, takže zkusíte některé z uvedených odkazů v rámečku.

IVANA JUNGOVÁ

Portál na podporu výuky s interaktivními tabulemi
www.veskole.cz

Book search
http://books.google.com

Library project
http://books.google.com/googlebooks/library.html

Poezie na webu
lyrikline.org

Generátor na vytváření poezie
www.leevilehto.net/google/google.asp

Mezinárodní festival zvukové poezie v Barceloně - Proposta
www.proposta.org

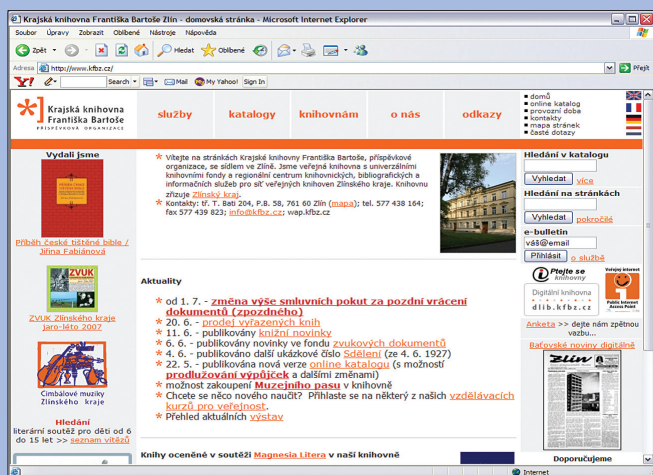
Zvukové básně Eduarda Escoffeta
www.myspace.com/xtndedtext
http://proposta.org/escoffet/
www.barcelonareview.com/14/c_ee.htm

Básně Zoë Skoulding
www.zoeskoulding.co.uk
www.myspace.com/zoeskoulding
http://en.wikipedia.org/wiki/Zo%C3%AB_Skoulding

Website story

Ve zlínské knihovně

Úvodní stránka Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně www.kfbz.cz na první pohled vypadá dost nepřehledně. Mapa stránek však dokládá, že web má promyšlenou koncepci. Skládá se z pěti hlavních nabídek: Služby, Katalogy, Knihovnam, O nás, Odkazy, z nichž se dostaneme do šedesáti dvou podnabídek. Zajímavá je například podnabídka Ediční činnost. Vydáváním publikací se zabývá řada českých knihoven a některé jako například Jihočeská vědecká knihovna www.cbvk.cz/aktu/edice.php vytvořily příslušnou stránku se základními bibliografickými údaji a informací, jak si knihu objednat. Zlínská knihovna však šla ještě dál, umožňuje si knihu objednat přes internet a zaplatit ji fakturou či složenkou. Další možností je koupit publikaci v oddělení pro dospělé čtenáře. Text, který o tom informuje, je navíc propojen odkazem na plánec oddělení, abyste v knihovně dlouho nebloudili. A pokud nechcete kupovat zajíce v pytli, můžete si knihu nejprve ve zlínské knihovně vypůjčit. Přitom ani nemusíte vstupovat do elektronického katalogu a hledat v něm. K tomu slouží ikonka Záznam v katalogu. Elegantní řešení, že?

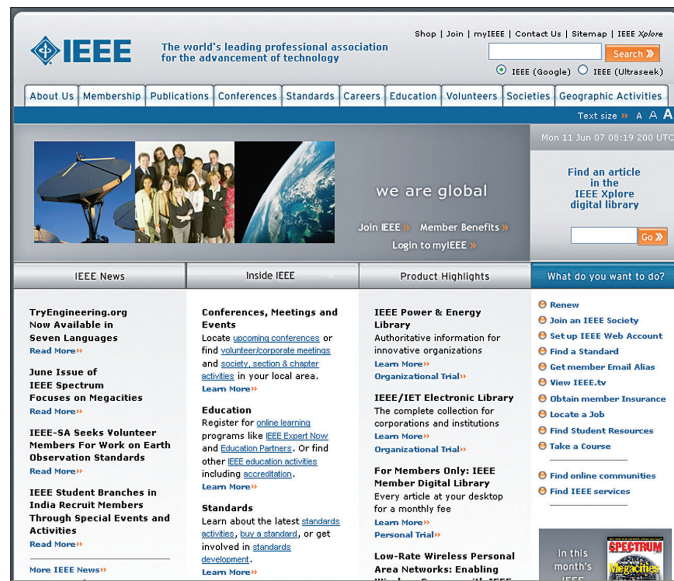
Knihovny a soutěž Magnesia Litera

Líbilo se mi, jak knihovna propaguje výsledky literární soutěže Magnesia Litera www.magnesia-litera.cz. Rada knihoven jako například prostějovská <http://knihovna.prostejov.cz/rk/view.php?cislocianku=2007030502> na soutěž na začátku roku upozornila a odkázala na stránky, kde mohli čtenáři dát původní české knize hlas. Po vyhlášení vítězů snad jen jindřichohradecká knihovna www.knih-jh.cz upravila odkaz tak, aby se zájemci mohli podívat, kdo byl oceněn. Pouze zlínská knihovna byla nápaditá a po skončení soutěže přinesla nejen seznam vítězů, ale opatřila je odkazem do svého katalogu, aby byl návštěvník stránek informován, zda kniha je k dispozici nebo půjčená.

Baťovské noviny digitálně

Naskenovaná titulní stránka Zlína, podnikových novin vydávaných 4. března 1938, na titulní stránce knihovny odkazuje na projekt Baťovské noviny v digitální podobě www.kfbz.cz/bata_noviny.htm. Každý měsíc je zde zveřejňováno jedno ukázkové číslo z období před osmdesáti lety. Kompletní vydání dvaceti osmi ročníků je pak k dispozici v systému Kramerius. Chápu, že vzhledem k autorskému zákonu si mohu naskenované stránky prohlédnout pouze v prostorech knihovny a nikoliv na svém počítači. V tomto směru je benevolentnější Ústav pro českou literaturu AV ČR <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php>. Stejně omezení jako ve zlínské knihovně ostatně platí i pro práci s Krameriem na stránkách Národní knihovny ČR <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowChars.do>. Ta však navíc umožňuje plnotextové vyhledávání z počítačů mimo knihovnu pomocí systému CONVERA Retrieval Ware. Uživateli si tak z domácího počítače může zjistit, ve kterém čísle časopisu se psalo o tom, co ho zajímá, a objednat si konkrétní článek pomocí meziknihovní výpůjční služby. Myslím, že by tuto službu přivítali i jiní návštěvníci stránek zlínské knihovny a že by to byla cesta, jak je dále vylepšit.

ALEŠ BROŽEK

Sondy

do nitra internetu 135

Wi-Fi a standard IEEE802.11

Bezdrátové sítě (WLAN, Wireless Local Area Network) nabízejí v principu podobné služby jako sítě drátové. Je možné zapojovat do nich servery a jejich klienty, ale také je možné v nich vytvářet spojení peer-to-peer. Bezdrátové sítě existují od roku 1992, tehdejší zařízení v počátku pracovala na provozních rychlostech hluboko pod 1 Mbit/s. Situace se významně zlepšila po přijetí standardu IEEE802.11, jímž jsou moderní WLAN sítě definovány a standardizovány.

Základní pojmy k bezdrátovým sítím

V souvislosti s bezdrátovými sítěmi pro připojení počítačů k místní síti i k internetu se objevuje několik základních pojmů a zkratk. Prvním důležitým pojmem je zkratka **WLAN – Wireless Local Area Network**, která označuje obecně jakoukoliv bezdrátovou síť a je vlastně ekvivalentní zkratce **LAN** neboli **Local Area Network**. Důležitým termínem je **IEEE802.11b** nebo **802.11g**. Je to označení standardu standardizačního institutu IEEE. Jedná se o standard definující bezdrátové sítě v nelicencovaném pásmu 2,4 GHz. Písmenko **b** na konci označuje standard pro maximální rychlost do 11 Mbit/s, zatímco novější standard **g** označuje maximální rychlosti až 54 Mbit/s. Na konci označení standardu se objevují i další písmenka zpravidla odlišující verzi standardu.

Poslední nyní důležitý pojem je zkratka **Wi-Fi – Wireless Fidelity**. Jde o označení a logo udělované výrobkům pracujícím podle standardu 802.11a/b/g, které jsou mezi sebou vzájemně propojitelné. Výrobky označené Wi-Fi lze tedy vcelku bez obav propojovat s jinými výrobky označenými logem Wi-Fi od jiných výrobců. Bezdrátové sítě standardu IEEE802.11 pracují ve frekvenčním pásmu 2,4 - 2,4835 GHz, zjednodušeně řečeno v pásmu 2,4 GHz. V tomto nelicencovaném pásmu ale pracuje i mnoho různých bezdrátových zařízení, například bluetooth produkty, ale i mikrovlnné trouby a někde i bezdrátové telefony. Standard 802.11 vznikl v roce 1997 a definoval bezdrátovou síť v pásmu 2,4 GHz a o rychlostech 1 nebo 2 MHz. Protože však postupem doby vznikaly další a další nároky na posun tohoto standardu, utvářely se v rámci této pracovní skupiny další pracovní podskupiny věnované rozšířením a změnám v tomto standardu. Tyto skupiny jsou označovány písmeny, které se přidávají za číslo standardu 802.11.

Kde s Wi-Fi standardy začít:
www.ieee.org – standardizační institut IEEE

Ing. EVŽEN VANĚK
EVANEK Web Design Studio
evanek@evanek.cz